

Energistyrelsen

Sendt til: Amalie Frederiksen, amjfr@ens.dk, Pernille Husby, pgh@ens.dk, Jonas Katz, j kz@ens.dk og Maiken Træholt, marit@kefm.dk

Fjernvarmens Hus
Merkurvej 7
DK-6000 Kolding
Tlf. +45 7630 8000
mail@danskfjernvarme.dk
www.danskfjernvarme.dk
cvr dk 55 83 10 17

Dansk Fjernvarmes bemærkninger til Kommissionens forslag til reform af elmarkedet (ændring af forordning og direktiv)

20. marts 2023
Side 1/6

Energistyrelsen har på vegne af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet fremsendt specialudvalgshøring vedrørende Kommissionens forslag til "Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Regulations (EU) 2019/943 and (EU) 2019/942 as well as Directives (EU) 2018/2001 and (EU) 2019/944 to improve the Union's electricity market design".

Energistyrelsen har den 15. marts 2023 sendt Kommissionens forslag i høring med frist den 20. marts 2023 med en bemærkning om, at årsagen til den korte høringsfrist er, at Kommissionen gerne ser en hurtig fremgang i lyset af det sidste års energikrise.

Dansk Fjernvarme takker for muligheden for at kommentere på Kommissionens forslag, men bemærker at tidshorizonten er meget kort ikke mindst set i lyset af høringsmaterialets omfang og kompleksitet.

Konklusion

Dansk Fjernvarme repræsenterer både elproducenter og elforbrugere. Det er vores overordnede vurdering, at Kommissionens forslag ikke ændrer ved det grundlæggende elmarkedsdesign, vi kender i dag, og dermed fortsat understøtter en effektiv konkurrence og en produktion af el til lavest mulige priser, hvor den billigste elproduktion aktiveres først, og hvor el handles på tværs af landegrænser.

Dansk Fjernvarme bemærker, at forslaget fokuserer på at styrke de finansielle markeder, og at dette kan give forudsigelighed og stabilitet for en række aktører i elmarkedet. Her er det dog vigtigt at øge den samlede likviditet i de finansielle elmarkeder, da de forskellige finansielle instrumenter, som f.eks. PPA, forward markeder og CfD, trækker på de samme aktører. Samtidig er det vigtigt at finde den rette balance mellem aktuelle prissignaler og prissikring, da øget udbredelse af prissikringer vil mindske aktørernes incitamenter til at reagere på aktuelle prissignaler fra markedet. Det er vigtigt, at prissignalerne

indrettes således, at der trods øget brug af finansiel prissikring fortsat vil være en tilskyndelse til et aktivere fleksibelt elforbrug og elproduktion.

Side 2/6

Når der videreføres et princip om, at de kortsigtede markeder skal sikre en effektiv drift af elsystemet ved brug af marginalprissætning, må der samtidig forventes hyppigere udsving i den tilgængelige elproduktion i takt med der kommer mere VE ind i systemet. Dansk Fjernvarme opfordrer til, at der sættes yderligere fokus på at opretholde en høj forsyningssikkerhed, og at der i Danmark tages politisk stilling til niveauet af den ønskede forsyningssikkerhed samt af nødvendigheden af at have en tilgængelig vejruafhængig regulerbar elproduktion.

Dansk Fjernvarme ser positivt på, at kommissionens forslag ikke indeholder indtægtsbegrænsninger for elproduktion som en fast del af elmarkedets design, da dette på sigt kan mindske tilskyndelsen til nye investeringer i nye elproduktionsanlæg.

Generelle bemærkninger

Det er Dansk Fjernvarmes opfattelse, at behovet for en reform af elmarkedet ikke skyldes det seneste års store stigninger i gasprisen. Elmarkedet sender det prissignal, som det er designet til - og det har aldrig været designet til at håndtere omfordeling af gevinster og prisstabilitet i en krise, af den karakter vi har oplevet. Derfor skal man være varsom med at lave langsigtede ændringer på denne baggrund, og man skal skelne mellem, hvad elmarkedet kan håndtere, og hvad man har af politiske ønsker om f.eks. prisstabilitet.

Det er videre Dansk Fjernvarmes opfattelse, at man kan styrke elmarkedsdesignet på langt sigt for at understøtte investeringer i vedvarende energi og sikre den nødvendige effektbalance og fleksibilitet til opretholdelse af forsyningssikkerheden. Disse langsigtede reformer bør udvikles og implementeres efter en åben og transparent proces baseret på viden og inddragelse af interessenter: Det er bedre at lave en grundig reform end en hurtig reform.

Dansk Fjernvarmes har følgende generelle bemærkninger:

- **Støtte fleksibelt forbrug og produktion.** Det er vigtigt, at elmarkedet er designet, så det belønner fleksibelt forbrug og fleksibel produktion. I udkastet fra Europakommissionen er der stort fokus på stabile priser ud fra argumenter om, at det er godt for både forbrugere (særligt husholdninger, men også erhvervskunder) og at stabile priser giver større sikkerhed for investeringer i vedvarende energi. Dansk Fjernvarme mener, at der fortsat skal være stærke prissignaler til at agere fleksibelt.
- **Sikre tilstrækkelig produktionskapacitet.** I takt med, at elproduktion bliver mere vejruafhængig, og en større og større del af samfundet elektrificeres, bliver der også større behov for at opretholde forsyningssikkerheden ved at sikre tilstrækkelig regulerbar elproduktion. Der bør derfor tages stilling til det nødvendige niveau for den fremtidige produktionskapacitet, der kan sikre effektbalancen på både kort og langt sigt. Nødvendig produktionskapacitet, der kun anvendes i få timer, bliver ikke belønnet tilstrækkeligt i det nuværende elmarkedsdesign. Derfor er det vigtigt, at en reform af elmarkedet indeholder en mekanisme, der sikrer

tilstrækkelig regulerbar produktionskapacitet. Dansk Fjernvarme mener, at det fremlagte udkast ikke i tilstrækkelig grad har fokus på at understøtte vejruafhængig regulerbar elkapacitet.

- **Adgang til billig energi under elpriskriser.** Der lægges i udkastet op til, at medlemsstater i visse situationer får mulighed for at intervenere i prissætningen på el. Det er vigtigt, at indgrebet ikke rettes mod kraftvarmeværker, da Danmark, er unikke blandt EU-lande ved at have en tæt kobling mellem el- og varmesystemet. Danske kraftvarmeværker fortsat have økonomiske incitamenter til at understøtte en effektiv anvendelse af elproduktionskapaciteten med henblik på at opretholde en høj dansk forsyningssikkerhed.
- **Understøtte investeringer i vedvarende energi.** Der lægges i udkastet op til at introducere forskellige tiltag, der skal give større investorsikkerhed. De primære håndtag til at skabe investorsikkerhed er, at styrke anvendelse af CfD'er, og PPA'er samt at styrke forwardmarkederne. Det vil sige, at elmarkedsdesignet ikke ændrer grundlæggende på prisdannelsen i spotmarkedet, men introducerer et styrket finansielt marked, der kan øge sikkerheden for investorer og reducere prisudsving for forbrugere. Dansk Fjernvarme mener, at forslaget kan bidrage til at skabe øget investorsikkerhed og reducere prisudsving for forbrugere, men samtidig indebærer en betydelig risiko for at reducere incitamenterne til at agere prisleksibelt på både produktions- og forbrugssiden.

Bemærkninger til enkelte punkter i kommissionens forslag

Anvendelse af provenu fra tovejs CfD-kontrakter:

I artikel 19b anføres det, at der for 'direct price support schemes for new investments in generation' skal gælde, at de indsamlede indtægter fra 'two-way contract for differences' ved markedspriser over strike-prisen skal kanaliseres tilbage til alle slutkunderne (final electricity customers) baseret på deres andel af elforbruget. Slutkunder er i forslaget defineret ved henholdsvis households, SMEs and industrial consumers. Det fremgår videre, at medlemsstaterne skal sikre et 'level playing-field' og at 'competition between the different suppliers is not affected by the redistribution of revenues to the final electricity consumers.'

I Danmark er fjernvarmeselskaber store elforbrugere, der i vid udstrækning anvender el som en energikilde til at opvarme vand, der tilgår kunderne som fjernvarme. Fjernvarme er videre i konkurrence med andre typer af opvarmningsformer, herunder individuel opvarmning med el (elvarmepumper).

Det fremgår ikke forslaget, hvordan fjernvarmeselskaber indgår i kategorien slutkunder (final electricity customers), der defineres som henholdsvis households, SMEs and industrial consumers. Dansk Fjernvarme anbefaler, at det præciseres, at fjernvarmeselskaber skal kategoriseres som værende en 'final electricity customers' i kategorien 'SMEs'.

Dette vil sikre, at fjernvarmeselskaberne og dermed fjernvarmeselskabernes forbrugere, vil modtage en andel af de indtægter, staten indsamler gennem 'two-way contract for differences', og dermed ligestille fjernvarmeselskabernes forbrugere med de kunder, der anvender individuel opvarmning med el (elvarmepumper).

Støtteordninger og kapacitetsmekanismer for fleksibilitet

Artikel 19e og 19f giver medlemsstaterne mulighed for at indføre en kapacitetsmekanisme til at fremme ikke-fossil fleksibilitet såsom demand side response (DSR) og lagring. Hvis mekanismen ikke stimulerer nok ikke-fossil fleksibilitet til at dække det identificerede fleksibilitetsbehov, kan medlemsstaterne introducere støtteordninger bestående af betalinger for den tilgængelige kapacitet af ikke-fossil fleksibilitet. Støtteordningen skal stimulere ny fleksibilitet og er derfor begrænset til nye investeringer i ikke-fossil fleksibilitet (fx DSR og lagring). Med ambitionen om mere fluktuerende, vedvarende elproduktion giver ønsket om at fordrø mere, ny fleksibilitet god mening og Dansk Fjernvarme støtter generelt denne ambition. Dansk Fjernvarme mener, at behovet for fleksibilitet skal ses i sammenhæng med de overordnede formål i elmarkedet om indpasning af VE, fortsat høj forsyningssikkerhed og rimelige elpriser. Dansk Fjernvarme anbefaler derfor, at reglerne udformes, så de muliggør en effektiv grøn omstilling baseret på teknologineutrale løsninger og som ikke differentierer mellem eksisterende og nye anlæg.

I takt med omstillingen til mere fluktuerende, vedvarende elproduktion og indtil energisystemet i langt højere grad er fleksibelt, vil elforsyningssikkerheden i perioder udfordres. Der findes i dag en betydelig mængde fleksibel og regulerbar elproduktionskapacitet i form af bl.a. kraftvarmeværker, som enten drives af naturgas, biogas eller bæredygtig biomasse. Disse produktionsanlæg kan bidrage i omstillingen til et endnu mere VE-baseret og fleksibelt el- og energisystem og bidrage til at fastholde et fortsat højt niveau af elforsyningssikkerhed. Selvom der er tale om relativt få driftstimer, så er disse anlæg i dag nødvendige for at fastholde en høj elforsyningssikkerhed. Men de eksisterende markeder aflønner dem ikke tilstrækkeligt og derfor er flere anlæg i risiko for at blive lukket ned. Det bemærkes, at Energistyrelsen i en rapport fra 7. marts 2023 konkluderer, at på en vinterdag koster en times uvarslet strømafbud i gennemsnit danske husholdninger og virksomheder 174 kr. pr. mistet kWh. Det kan ses som et udtryk for at der er en betydelig samfundsøkonomisk værdi af elforsyningssikkerhed. Der bør derfor tages stilling til behovet for fremtidig, regulerbar elproduktionskapacitet – eventuelt som en overgangsløsning mod VE-baseret elproduktion og forbrugsfleksibilitet og lagring. Nærværende forslag fra EU-kommissionen indeholder ikke mekanismer til bevarelse af *eksisterende* elproduktionskapacitet, og Dansk Fjernvarme mener derfor, at det bør sikres, at det fremlagte forslag ikke spænder ben for mulighederne for at man nationalt kan indføre tiltag - herunder mekanismer, der er målrettet sikring af kapacitet – der understøtter forsyningssikkerheden.

“Peak shaving” produkter:

Det fremgår af kommissionens forslag og særligt af artikel 7a, at transmissionsoperatøren skal have mulighed for at udbyde et såkaldt “peak shaving” produkt, der er målrettet forbrugere, der kan reducere deres forbrug. Formålet med dette produkt er at understøtte forsyningssikkerheden. Forslaget er asymmetrisk og begrænset til kun at gælde for fleksibelt forbrug, der kan bidrage til at sikre, at der er balance imellem elproduktion og elforbrug i alle timer. Det er også en del af forslaget, at produktet ikke må gælde for perioder, der er længere end en dag, at de ikke må reducere den samlede kapacitet og at de skal handles i intra day markedet. Produktet er målrettet dage/timer med ekstreme ubalancer mellem elforbrug og elproduktion.

Fjernvarmeværkerne kan flytte elforbrug og lagre energi i akkumuleringstanke eller regulere elproduktionen til gavn for elnettet og elsystemet. Dansk Fjernvarme repræsenterer derfor i denne sammenhæng både elproducenter og i stigende grad også elforbrugere, der alle er fleksible.

Dansk Fjernvarme mener, at elmarkedet og elsystemet skal fremme de løsninger, der på en effektiv måde sikrer balance i elsystemet. I det fremlagte forslag er der en høj grad af asymmetri i peak shaving produktet, der kun er møntet på at fremme fleksibelt forbrug, men ikke fremmer fleksibel produktion. Dansk Fjernvarme er også usikker på om det foreslåede peak shaving produkt skaber yderligere forbrugsfleksibilitet i sig selv, eller om det blot er en ny måde at handle den eksisterende forbrugsfleksibilitet, men som ikke bidrager til at øge mængden af forbrugsfleksibilitet i systemet og dermed fremmer et mere robust elsystem.

Dansk Fjernvarme anbefaler at fokusere på de mest effektive måder til at opnå et effektivt elsystem og elmarked med en høj forsyningssikkerhed. Derfor anbefaler Dansk Fjernvarme, at der tages politisk stilling til behovet for regulerbar, vejruafhængig elproduktionskapacitet, og at man samtidig sikrer de nødvendige rammebetingelser til denne produktionskapacitet. Det anbefales endvidere, at kommissionens forslag til ændringer i elmarkedet kan rumme nationale tiltag, der sikrer mest effektive løsninger og samtidig sikrer national forsyningssikkerhed.

Adgang til billig energi under elpriskriser:

I artikel 66a lægges op til, at Kommissionen kan erklære en elpriskrise, hvis en række betingelser er opfyldt om at elprisen stiger over en periode. Erklærer kommissionen priskrise får medlemsstaten mulighed for at intervenere i prissætningen for 'the supply of electricity', hvorefter 'suppliers' kompenseres økonomisk for el, der er leveret til priser under omkostningerne.

Dansk Fjernvarme anbefaler, at det i teksten præciseres, at indgrebet er rettet mod el-handlere og at 'suppliers' defineres. Det bør videre præciseres, at muligheden for indgreb ikke er rettet mod elproducenter, hvorfor prissætningen for elproducenter, der afsætter el på engrosmarkederne ikke påvirkes af indgrebet.

Det bør ligeledes præciseres, at forlaget ikke har for øje at reducere de økonomiske incitamenter til at understøtte en effektiv anvendelse af elproduktionskapaciteten. Det er særlig vigtigt for Danmark, der er unikke i EU ved at have en tæt kobling mellem el- og varmesystemet.

Selvom kraftvarmeværker primært leverer varme, så udgør deres elproduktion et væsentligt bidrag til den samlede effekttilstrækkelighed i elsystemet i Danmark. Dansk Fjernvarme understreger, at hvis kraftvarmeselskaber omfattes af et muligt indgreb i elprisen, så vil det kunne betyde, at kraftvarmeværker vil producere mindre el og mere varme ved at køre såkaldt bypass, hvor dampen kanaliseres uden om den turbine, der producerer el. Det skyldes, at kraftvarmeværkerne er forpligtet til at levere varme med det billigste brændsel, og dermed fravælger at producere el for udelukkende at producere varme.

Ved at præcisere, at forslaget er rettet mod elhandlere, samt ved at definere begrebet 'suppliers', vil forslaget tage hensyn til ovenstående problemstilling og dermed sikre et fortsat incitament til at fastholde samproduktion af el og varme, der således vil understøtte en høj forsyningssikkerhed i Danmark.

Med venlig hilsen

Michael Schrøder, Konsulent
Dansk Fjernvarme
mss@danskfjernvarme.dk
Tlf: +45 3090 2766